

Справа „Грішечкін та інші проти України” (Grishechkin and others v. Ukraine)

У рішенні, ухваленому 3 травня 2005 року у справі “Грішечкін та інші проти України”, Суд постановив, що:

- мало місце порушення ч. 1 ст. 6 Конвенції;
- мало місце порушення ст. 13 Конвенції;
- мало місце порушення ст. 1 Першого протоколу до Конвенції.

Відповідно до ст. 41 Конвенції Суд призначив сплатити заявникам такі суми компенсації моральної шкоди:

п. Грішечкіну – 2400 євро,
п. Каюрову – 2280 євро,
п. Завгородянському – 2040 євро,
п. Томайлій – 2040 євро,
п. Лопатіній – 2040 євро.

Обставини справи

Заявники Сергій Олександрович Грішечкін, 1956 р.н., Володимир Валентинович Каюров, 1970 р.н., Анатолій Володимирович Завгородянський, 1966 р.н., Марина Володимирівна Томайлій, 1962 р.н., Ольга Яківна Лопатіна, 1963 р.н., є громадянами України. Усі вони проживають у м. Жовті Води.

Упродовж 1999-2001 років у справах заявників були ухвалені судові рішення про виплату державною компанією “Електрон-Газ” – підприємством, на якому працювали заявники, – заборгованої їм заробітної плати.

Стосовно усіх рішень були відкриті виконавчі провадження. Втім упродовж тривалого строку рішення залишались невиконаними. Основною причиною невиконання зазначених рішень була відсутність у державних виконавців можливість звернути стягнення на майно підприємства-боржника (у зв’язку з відсутністю вільних коштів на його рахунках) відповідно до Закону України “Про введення мораторію на примусову реалізацію майна” (закон від 29 листопада 2001 року).

Лише у травні 2004 року судові рішення на користь заявників були виконані у повному обсязі.

Зміст рішення Суду

Заявники стверджували, що невиконання впродовж тривалого періоду судових рішень на їх користь було порушенням ч. 1 ст. 6 Конвенції. Заявники також скаржились на відсутність у них ефективного засобу правового захисту для оскарження надмірної тривалості виконавчого провадження (ст. 13 Конвенції), а також на порушення права на мирне володіння своїм майном (ст. 1 Першого протоколу до Конвенції).

Суд відзначив, що рішення стосовно усіх заявників залишались невиконаними принаймні протягом двох років. Зокрема у справі п.Грішечкіна період невиконання першого рішення становив 5 років, другого рішення – два з половиною роки. У справі п. Каюрова рішення не виконувались 4 роки та 9 місяців і 4 роки та 2 місяці відповідно. У справі п. Завгородянського рішення залишалось невиконаним 4 роки і 3 місяці. У справі п. Томайлій період невиконання рішень становив відповідно 4 роки та 3 місяці й 2 роки та 11 місяців. У справі п. Лопатіної відповідно – 4 роки й 3 місяці та 2 роки й 4 місяці.

Суд зауважив, що виконання рішень у повному обсязі відбулось лише після того, як Уряд дізнався, що заявники звернулись до Суду.

Суд зазначив, що невиконання судових рішень на користь заявників упродовж понад двох років означало передусім те, що держава істотним чином позбавила ч. 1 ст. 6 Конвенції

її корисного значення. Суд зауважив, що Уряд жодним чином не пояснив причини такого зволікання. Тому Суд постановив, що мало місце порушення ч. 1 ст. 6 Конвенції.

Стосовно скарги заявників на порушення ст. 13 Конвенції Суд відзначив, що заявники не мали ефективного засобу правового захисту, аби отримати компенсацію шкоди, заподіяної тривалим невиконанням рішень у їхніх справах. Відтак мало місце порушення ст. 13 Конвенції.

Стосовно скарги на порушення ст. 1 Першого протоколу до Конвенції Суд відзначив, що відповідно до його прецедентного права невиконання судового рішення на користь особи вважається втручанням у її право на мирне володіння майном, передбаченого ст. 1 Першого протоколу до Конвенції.

Відтак, стосовно обставин цієї справи Суд вказав, що невиконання рішення у справах заявників упродовж понад двох років було втручанням у їхнє право на мирне володіння майном у сенсі першого речення ст. 1 Першого протоколу до Конвенції.

Суд відзначив, що держава, не виконуючи відповідні судові рішення, тривалий час перешкоджала заявникам отримати гроші, на які вони мали право. Уряд жодним чином не пояснив причини зволікань. Отож, мало місце порушення ст. 1 Першого протоколу до Конвенції.

Реферативний переклад з англійської мови та опрацювання рішення здійснено у Львівській лабораторії прав людини і громадянина НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування АПРН України М.Ю. Пришляк та П.М. Рабіновичем.